

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 5 K, za pol leta 2-50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 5-50 K, za Ameriko 6-50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Mir z Rusijo sklenjen.

Korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega z dne 3. marca 1918: **Mirovna pogodba z Rusijo se je danes popoldne ob 5. uri z dodatnimi pogodbami vred podpisala.** — Mirovna pogodba med Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo na eni in Rusijo na drugi strani pravi uvodoma, da so se navedene države dogovorile, da vojno stanje končajo in mirovna pogajanja kolikor mogoče hitro zaključijo. Mirovna pogodba obstoji iz 14 členov.

Zaradi pomanjkanja semena.

Vsako leto vojne nas spravlja v večje težave. Danes nam manjka že vsega. Manjka nam živine, orodja, gnojil, semena, krme, živeža in vseh gospodarskih potrebščin. Kako naj vzdržujemo naše kmetije, kako naj obdelujemo polje in vinograde, kako naj redimo živino in sebe?

Čas pomladne setve je tukaj, pa nam manjka potrebnega semena. Na ta način morajo padati naši pridelki. Manjkalo nam bo krompirja za seme, spomladnega žita, pesnega, deteljnega in drugega semena.

Bodi nam to resen opomin, da je treba tudi za seme doma bolj skrbeti. Kupno seme je danes silno drago, rado slabo ali ga sploh ni dobiti. Tudi v pridelovanju potrebnega semena se moramo osvojiti in postaviti na lastne noge! Nič ne pomaga! Sicer ostanemo brez semena in brez pridelka.

Marsikom bo manjkalo letos krompirja za seme, zanaprej pa še bolj, ker bo sploh manj pridelka. Pomagajmo si v tem slučaju za letos saj deloma s korenjem. Korenje je za naše kraje hvaležna rastlina. Z njo si pomagamo do dveh pridelkov v letu, naj ga sejemo med ječmen ali pa med solato ali bob. Seme korenja se še dobi. V trgovini je pa letos silno

drago. Priporočam, da se letos pusti nekaj več korenja za seme in da se semensko korenje skrbno goji in prideluje, ker se da seme tudi prav dobro prodati. Glavno pa je, da ga za se dosti pridelamo.

Letos nam manjka tudi pesnega semena, namreč semena navadne živinske ali krmske pese. Dobi se le še seme bele sladkorne pese, ki raste v zemlji podobno kakor korenje in daje manj pridelka, zato pa bolj sladke korenine. Opozorjam, da potrebuje ta pesa bolj skrbno in globokejše obdelano polje in sploh več okopavanja, da bo prav uspela. Prava sladkorna pesa se tudi ne presaja, ampak naravnost seje. Tudi obiranja ne trpi. Kdor je dobil še kaj semena tako imenovane krmilne sladkorne pese, ki je podobna navadni, le da je bela, naj ravna z njo kakor z navadno krmilno peso. Kdor ima pa seme prave sladkorne pese (n. pr. Wanzlebenške) naj z njo ravna kakor rečeno. 1 kg sladkorne pese velja danes 8 K do 9-60 K in 1 kg krmilne sladkorne pese 14 K.

Skušajmo priti doma do potrebnega pesnega semena navadne pese, ekendofške, mamutovke ali katere vrste je že. Kdor ima kaj semenske pese, naj jo skrbno sadi in skrbno goji, da pride do več semena. Kdor nima nič semenske pese niti semena navadne pese, naj skuša priti letos saj do pesnih sadik pri enem ali drugem sosedu, saj v toliko, da pride do semenskih pesnih rastlin za drugo leto. Na vsak način je pri pesi delati na to, da pridelujemo doma potrebno seme slično kakor pri korenju.

Kolikor manj imamo semena navadne pese, toliko skrbneje je letos pridelavati in vzgajati pesne sadike, da bodo bolj čvrste in bolj rodovitne.

Do zadnjega smo se zanašali preveč na tuja semena. Današnja potreba pa kaže, da moramo tudi v tem pogledu zidati le na lastno moč.

Kar velja o pesnem semenu, to velja tudi o deteljnem semenu ene in druge vrste, to velja o konopnem in lanenem semenu itd. Z dolgotrajno vojsko in njenimi po-

sledicami smo potisnjeni daleč nazaj z vso našo kmetijo in treba bo marsikaj zopet doma pridelovati, kar smo prej kupovali in kar smo prej po ceni in lahko dobili. Rohrmann.

Dogodki pretečenega tedna.

Nemški ultimatum Rusiji, ki ga je sprejel boljševiški izvršilni odbor in svet delavcev, kmetov in vojakov dne 24. februarja, zahteva, da prizna Rusija ločitev Ukrajine in sklene z njo nemudoma mir, da se popolnoma odpove Poljski, Litvi, Kuronski, Livoniji in Estonski, o katerih usodi bosta odločili Avstro-Ogrska. Razen tega mora Rusija takoj odpoklicati svoje čete iz Finske, vrniti Turčiji zasedeno anatolsko ozemlje, priznati odpravo turških kapitulacij, t. j. pogodbe, ki je dovoljevala velesilam na Turškem razne ugodnosti — in končno ponoviti z Nemčijo trgovinsko pogodbo, ki jo je bila carska Rusija sklenila z Nemčijo pod pritiskom vojne z Japonsko. Rusija izgubi na ta način dežele z več nego 50 milijoni prebivalcev; nekdanjega velikega ruskega carstva ni več, razbil ga je nemški meč. Sedaj sestavljajo diplomati v Brestu-Litovskem mirovno pogodbo, nemške čete pa v avtomobilih z vso naglico prodirajo dalje, in sicer tudi v Ukrajini, katero so bile zasedle boljševiške „rdeče garde“. Nemci so že zasedli rusko pomorsko trdnjavo Reval ob Finskem zalivu, dalje Pskov, Minsk in Žitomir ter se na enem koncu bližajo Petrogradu, na drugem pa Kijevu. Operacijam v Ukrajini se je sedaj pridružila tudi Avstro-Ogrska, ker jo je Ukrajina nujno naprosila za pomoč in pa ker si hočemo zagotoviti obljubljena živila. Naše čete so že prekoračile bukovinsko mejo. — Pogajanja z Rumunijo so se začela in je grof Czernin rumunskemu kralju osebno naznanil mirovne pogoje; kralj si je izprosil kratek rok za premislek. — Nemški kancler Hertling je 25. februarja v nemškem državnem zboru

odgovarjal Wilsonu in ententi glede pogojev za splošni mir. Rekel je, da Nemčija pritrjuje štirim temeljnim točkam Wilsonovega mirovnega načrta; Belgije Nemčija ne misli obdržati, pač pa se hoče zavarovati, da bi ji v bodoče s te strani ne pretela vojna nevarnost; o Alzaciji-Loreni pa sploh ne dopusti nobenega govora. Na splošno je bil kanclerjev govor nekoliko spravljivejši, nego smo bili doslej vajeni z nemške strani. — Naš notranji politični položaj se še ni pojasnil; nemški socialni demokrati so sicer izjavili, da bodo izjemoma glasovali za običajni državni proračunski provizorij, ne pa za vojne stroške in novo vojno posojilo v znesku šestih milijard. Vlada pa hoče seveda na vsak način tudi pokritje za vojsko, zato si prizadeva na vse načine, da le dobi skupaj večino za celokupni proračun. Ves teden so se vršila pogajanja z načelniki parlamentarnih klubov, a do te ure se ne Jugoslovani ne Čehi in tudi Poljaki niso udali. Načelnike klubov je zaslíšal tudi cesar. Pod pritiskom položaja je vlada začela izdelovati načrt za preosnovo ustave; za severne dežele je menda stvar že v redu; velika težava pa je z južnimi deželami, posebno s Koroško; o tem je cesar ponovno zaslíšal slovenskega ministra dr. Žolgerja. — V državnem zboru so spričo negotovega položaja odložili proračun z dnevnega reda in obravnavajo o manj važnih stvareh. V razpravi o fidejkomisih je govoril posl. Jarc za razdelitev veleposestev. Jugoslovanski klub je zopet vložil 13 krepkih interpelacij. — V gosposko zbornico je prišlo nekaj sveže sape; vsenemški aneksionisti so se ogrevali za zmagovit mir; pobijal jih je znameniti pacifist in učenjak vseučiliški profesor dr. Lammasch in se potezal za sporazumni mir. Nato je prišla na glasovanje zaupnica grofu Czerninu; Poljaki so glasovali proti, Čehi in Jugoslovani so zapustili dvorano. V seji je govoril tudi ministrski predsednik, dr. pl. Seidler in podal pojasnilo glede našega nastopa v Ukrajini. — Minister za prehrano generalni major Höfer je odstopil

Gospodična Gizela.

Pred menoj na pisalni mizi leži slika gospodične Gizela. Izvira še izza časa pomladi njenega življenja, ko so jo obsevali še nežni žarki jutranjega solca. Srednje velike, sloke postave, oči gledajoč v negotovo prihodnost, obraz odet s povojem priprosto počesanih las. Ko žrem to znano podobo, mi stopa v spomin njeno mladostno življenje, ki je sicer lepo cvetelo, a rodilo manj razveseljiv sad prevare in spoznanja.

Šolala se je v mestu v samostanski šoli. Lepo je napredovala i v znanosti, i v omiki, i v vzgoji. Kadar se je pripeljala domov na počitnice, je ni mogla prehvaliti ljubeča mati in tudi sosedje so vedeli povedati o njej le častne, posnemanja vredne stvari. Ob nedeljah in praznikih je stopala lahnih korakov proti cerkvi, sama za-se, kakor bi ne bila iz teh krajev, dočim so jo srečavale sovrstnice, vse nališpane in razuzdano našopirjene, pozdravljajoč jo s prešernim posmehom. V cerkev prišedši se je vsedla v stol blizu oltarja, odprla lično, zlatovezано knjižico in gledala vanjo

nepremično, od časa do časa mimogrede upiraje oči na mašnika in v Najsvetejše. Ni se pa ozrla ne na levo, ne na desno in ni se ji prikazal smeh na rahlozardelem oblčju.

Gospodična Gizela je rastla. Zadnji razred dovršivši se je poslovila hvaležnih ust od svojih dobrotnic, samostanskih sester. Bila je že na tem, da zamenja kratko krilo z dolgim.

„Kam pa sedaj, Gizelica moja“, je hitela vanjo z vprašanjem mati, vanjo kar nekako preveč zaverovana. „Pri kateri mizi ti bodo rezali beli kruh?“

Izbira služb pa ni bila lahka. Službenih mest malo prostih, prosilk pa skoro brez števila.

Čakala je in čakala, pa zaman.

„Oh, mati, ni mi več obstanka doma“, je tožila. „Kar v mesto pojdem, se predstavim osebno in boste videli, da me ne bodo zavrnili.“

Takrat je divjala med Avstrijo in kletimi Lahii dolga vojska, srdita in neukrotljiva, nasičena z dragocenimi in nenadomestljivimi žrtvami na blagu in človeškem življenju. Takrat je bilo tudi neki dan brati po časopisju:

„Da se prihrani kar največ moških moči za službo na fronti, namerava sprejeti armadno vodstvo večje število žensk v vojno službo: kot uslužbenke po pisarnah, vojaških kuhinjah, bolnišnicah in tako dalje. Služba bo urejena čisto po vojaško. Imele bodo gotove ure proste, delaven čas natančno določen, gotove dopuste, bodo dobivale vojaško hrano, one na bolj odličnih mestih pri častniški mizi, če je v tistem kraju, plačo pa po zmožnosti in delu. Prosilke za to službo naj se zglase pri bližnjem vojaškem poveljstvu ustмено ali pismeno.“

Gizeli je bila tako služba zagotovljena. Spričo svoje usposobljenosti je smela pričakovati odličnega in dobroplačanega mesta v vojaški pisarni. Samo kaj poročajo nato mati.

Materi ni bilo to sicer spočetka všeč. Tudi sorodnice so ji odsvetovale. Služba je tudi nevarna za mlado, neizkušeno deklico.

Ker je pa Gizela le silila, ji mati v svoji slepi ljubezni ni mogla več ugovarjati.

„Boste videli mati! Samostansko samoto ponese s seboj v pisarno, strah

božji in nezlomljivi ponos na svojo dekliško čast. Znabiti me čaka tu še sreča.“

*

Poštari je prinesel prvo pismo, pisano v pisarni vojaške kosarne.

Draga mati!

Nastavili so me, da opravljam pisarniška dela v pisarni velike vojašnice. Z mano so še tri tovarišice. Malo dolgčas mi je še, pa se bom že privadila. Z nami so zelo prijazni. Nevarnosti pa ni zame prav nobene. Le bodite čisto brez skrbi. Mlajših vojakov tu sploh ni. Ti so v fronti. Plačana sem bogato. Obiščite me kaj!

Vas pozdravlja s hčerkinim pozdravom poljublja Vam roko Vaša Gizela.

Gizela je pisala drugo pismo.

Ljubljena mi mati!

Vam ne morem povedati, kako sem zadovoljna. Saj sem Vam pravila, da me čaka znabiti tu sreča. V resnici me je dohitela. Pri mizi obedujem skup z mladim nadporočnikom, ki pride tudi večkrat po opravkih v pisarno. Lep fant je, lepo

Slovani ne bomo jokali za njim, ker je skrbel v prvi vrsti za nemške dežele, naše pa skrajno zapostavljal; tako je dal Dunaju 17 odstotkov čez določeno potrebnost, Gorenji Avstriji 33 odstotkov in Salcburški 24 odstotkov čez potrebnost; zato je pa utrgal Kranjski 34 odstotkov, Primorju 22 odstotkov, Dalmaciji 20 odstotkov in Galiciji 54 odstotkov določene potrebnosti. Urad za ljudsko prehrano ne bo več samostojen in se prideli ministrskemu predsedstvu; za predsednika je imenovan dvorni svetnik Ljudevit Paul, ki je več let vodil prehrano uslužbenecv državnih železnic. — Bosna in Hercegovina stojita zopet v znamenju vislic: nad mnogimi okraji so proglasili preki sod, bojda radi črnogorskih roparskih tolpa. — Na bojiščih žijahna delavnost brez večjih podjetij; vse se mrzlično pripravlja na sponladansko ofenzivo. — V Palestini so Angleži zasedli Jeriho in vrgli Turke čez reko Jordan.

Visoke vinske cene.

Vinske cene so danes po vseh deželah silno visoke in ne dela naša Dolenjska v tem pogledu prav nobene izjeme. Povsod je vino silno drago, po 4, 5 in do 6 K liter. Kdo je to zakrivil? Na kratko povedano: Vojne razmere in vsa draginja, ki je z njimi v zvezi. Po eni strani so se delo in vse potrebnosti silno podražile, po drugi strani je pa vino najdražji pridelek, ki je pri vsem tem najtežavnejši in najmanj varen, tako, da je vse naše vinogradništvo prava loterija. Lansko leto smo imeli v tem stoletju izredno dobro kapljico — kjer seveda ni pobila toča. Bog pa ve, kako bo letos in kako prihodnja leta.

Ali je spričo sploh visoke tržne cene res opravičeno, da se dela za to odgovorne in kaznjive posamezne vinogradnike? Ali je res vinogradnik kriv nastalim tržnim razmeram in visokim cenam? Ali je njegova krivda, da je vrednost denarja tako padla, da je danes vse tako drago in da se morajo tudi druge bolj nujne potrebnosti tako visoko plačevati? Ali je on kriv, če so ostale ravnalne cene na papirju in če so prodrle z elementarno silo po celi državi visoke tržne cene?

Če je danes tržna cena splošno po 4, 5 K za liter in dražje, ali je posamezni vinogradnik navijalec, če ne da vina pod to ceno, ampak se drži splošno običajnih cen? Po čem pa naj da vino v prodaj, če vidi, da je prodal sosed in drugi svoje vino po 5 K? Ali naj ga da v zgubo in za nižjo ceno? Da bi se v tem slučaju, ko se povsod krog njega kupuje in prodaja

uniformiran, izobražen, pošten in zelo premožen. V civilu je bil visoko stoječ uradnik v sodni službi. Seznanila sva se slučajno, in sedaj mi zatrjuje, da me hoče osrečiti, ker si namerava ustanoviti precej po vojski lastno ognjišče. In jaz, edino jaz ga morem osrečiti. Nimam povoda, da bi mu ne verjela. Kaj porečete na to, mati! Vedno itak ne bom hodila sama skozi življenje. Take prilžnosti se mi gotovo ne bo nikoli več nudilo. Hitro mi odgovorite, zlata mati!

Vam otroško vdana Gizela.

Pisma so se menjavala. Gizela je pisarila materi, mati Gizeli. V mestu so menda že praznovali zaroko.

Meseci so minevali. Močno je snežilo zjutraj in poštar je raznašal godrnjaje in mrmraje pošto. Mati je zopet dobila pismo od ljubljene hčerke. Hlastno ga odpre. Prečita naslov. Prvo vrstico! Bledi. Roka se ji začne tresiti. Bere dalje. Beroč omahne na stol in iz prsi se ji zvije globok in pretresljiv vzdih: „O Gizela, o moja nesrečna Gizelica!“

vino po tej visoki ceni, ravnal v svojo škodo po papirnih ravnalnih cenah, kaj takega ne more nobeden zahtevati in to tudi ne more biti po duhu cesarske naredbenosti nobeno navijanje! Pri navijanju se gre za posamezne in izjemne slučaje. Če so pa tržne cene sploh visoke in se vino splošno in povsod po teh cenah prodaja, potem se ne sme izvzeti posameznikov, ker to niso nobeni prestopki posameznikov, nobene čezmerne ali prekomerne cene, ampak so splošno običajne tržne cene!

Čudno je tedaj stališče, če se spričo te splošnosti izbirajo po ovaduhih posamezni vinogradniki, ki morajo trpeti kot žrtve za nastale razmere.

Gola in neopravičena teorija pa je tudi, če se hoče spravljati pri nas na Dolenjskem vrednost vina z vsebino alkohola v zvezo. To ne velja za naše kraje! Pri nas se ne ravna vrednost vina toliko po alkoholu kakor po drugih vinskih snoveh, ki dajejo vinu slast. Tam kjer so vina enotnega značaja in enotne sestave kakor n. pr. v Istri in Dalmaciji, tam se ravna večja ali manjša vrednost najbolj po množini alkohola. Pri nas pa ne! Pri nas so merodajne snovi, ki nastanejo tudi pri kipenju in podelnjejo vinu slast in okus. Pri nas so enakomočna vina lahko silno različne vrednosti. Nesrečna je tedaj misel, jemati alkohol kot merilo za vrednost dolenjskih vin.

Zdi se nam potrebno, vse to povdarjati, da zavzamemo glede nastalega položaja v vinski trgovini pravo stališče in ne žrtvujemo vinogradnikov, ki so sami na sebi brez krivde, ki so pa danes težko izpostavljeni neopravičenim ovadbam.

Vinogradnik.

Našim sadjerejcem v poduk.

II. Katere sadne vrste so priporočljive?

Ceniki, razne knjige in časopisi priporočajo kar na stotine sadnih vrst ter hvalijo vsako bolje od druge. Pa ne dajmo se zapejati, ampak bodimo previdni pri izbiranju in naročujmo le to, kar za naše kraje res ugaja.

Glavno pravilo nam bodi: sadimo le dve vrsti, največ tri, a te bodo najboljše, najimnitnejše in najdražje sadne vrste; od teh pa toliko, da jih bomo prodajali. S tem bomo sebi v gmotnem oziru mnogo koristili in ne le sebi temveč tudi kupcu prodajo olajšali. Kajti kupec ne vpraša, koliko vrst imaš, ampak kakšne vrste je tvoj sad in plačuje mešano sadje dva do trikrat ceneje, kakor izbrane vrste.

Spoznavajmo sadne vrste! Vsak posestnik mora svoje vrste poznati. S tem si olajša prodajo, ogne se prekupcev ter si tako ceno znatno zboljša.

Priporočljivo sadje pa mora imeti sledeče lastnosti: ono mora biti trpežno, dobre okusa, snažno in zdravo, primerne debelosti. Drevo mora biti rodovitno, za mraz in razne bolezni neobčutljivo.

V novejšem času nam je pri izbiranju sadnih vrst še na nekaj paziti. Izbirati moramo trde, neobčutljive vrste.

Sadni sortiment obsegaj: I. Jabolka. Šarlamovski, Prižasti kardinal, Kanadska reneta (Paroški rambur), Baumanova reneta, Damasonka, Ribstonov peping, Štajerski zimski mašaneger, Veliki renski bobovec, Rumeni cvetač (belefler), Ananas reneta, Sevniska voščenka, Londonski peping, Šampanjska reneta, Landsberska reneta, Princevo jabolko, Gdanski rovač, Čelini, Cesarjevič Rudolf.

Sadni sortiment obsegaj: II. Hruške. Solnograška, Dobra Luiza avrančka, Postryka, Dilova maslenka, Hardenpontoyka (zimska maslenka), Pastorovka, Tepka, Vajlerjeva moštnica.

Franjo Neubauer:

V zimski noči.

V zimsko noč trudi se vlak,
iskre hitijo mu v mrak
kakor nemirni duhovi,
ki so jim hladni in tesni grobovi.

Meni ta svet je tesan,
meni ta mrak je hladan!
Dajte mi žarkega dneva,
jasne radosti, kipečega speva!

Glede belokranjskega invalidnega doma.

Ker se širi po Beli Krajini glede nameravanega invalidnega doma nekaj pomislekov, mislim, da bo prav, če damo tu nekaj pojasnil.

Nekateri ugovarjajo in so proti podpori, češ, če bo na čelu tega podjetja nemški vitežki red, ali ne bo potem ta invalidni dom nekaka nepotrebna ponemčevalnica in ali se ne podpira s tem le nemščina, katere nam, to potrdimo prav radi, v Beli Krajini ni prav nič potreba? Naj odgovorim na ta pomislek kot zastopnik belokranjske duhovščine v tem odboru, da invalidni dom ne bo imel prav nič opravila z nemščino, ker bo to edinole dobrodelni zavod. Nadvojvoda feldmaršal Evgen namerava namreč, kolikor nam je znano, ustanoviti v Beli Krajini, s sodelovanjem ljudstva, v teku časa, tri dobrodelne zavode in sicer bolnišnico za oba spola, invalidni dom in sirotišnico za otroke, kakor ima nemški vitežki red tudi po drugih deželah, kjer ima svoja posestva, oziroma župnije, že več takih dobrodelnih zavodov v veliko korist ljudstva. Da pa hoče ustanoviti zdaj zgoraj omenjene zavode ravno v Beli Krajini, je vzrok ta, ker ima tudi tu svoja posestva in pet župnij ali fâr. Glede kakega nameravanega ponemčevanja pa pripomni podpisani to-le: V Beli Krajini delujem že 33. leto in sem mejaš trem župnijam nemškega vitežkega reda, pa nisem še nikdar slišal, da bi bil ta red v Beli Krajini kdaj hotel ponemčevati. Občinstvo naj bo prepričano, da bi belokranjska duhovščina nikdar ne hotela sodelovati pri kakem, četudi dobrodelnem zavodu, če bi se šlo za kako ponemčevanje Bele Krajine. Mi vemo, kake dolžnosti imamo do svojega naroda. — Drugi pomislek pa je: ali ne postane ta invalidni dom potem, ko ne bo več invalidov, morda kaka ponemčevalnica? Ne, tudi tega se ni bati, ker se je ugotovilo že lani na dan ustanovitvenega odbora za invalidni dom, da postane potem ta dom nekaka hiralnica za obnemogle belokranjske užitkarje, ki ne bodo imeli na svojih domovih ali nobene, ali pa nezadostne oskrbe, kar je gotovo plemenit namen.

J. Šašelj.

Gospodarstvo.

Učiteljska beda. Z ozirom na neznosno bedo, ki je zavlada med sramotno plačanim kranjskim učiteljstvom, so vsa kranjska okrajna učiteljska društva dne 1. marca brzojavno naprosila nujne pomoči deželnega predsednika grofa Attemsa kot predsednika deželnega šolskega sveta. Čudno, nerazumljivo je, da se ravno slavno učiteljstvo tako brezčutno prezira, ki je vendar za roditelji prvi vzgojitelj našega edinega upa, naše dece! Kakšna bo prihodnost, kakšna država brez dobrih učiteljev? In če kedo, zaslužijo ravno učitelji in učiteljice za svojo požrtvovalnost vsaj težko zaslužno pošteno plačilo, če ne več.

Učiteljske draginjske doklade. Dne 28. februarja in 1. marca so se zglasila v poslanski zbornici zastopstva vseh deželnih učiteljskih društev Avstrije in vpra-

šala pri članih proračunskega odseka v zadevi učiteljskih draginjskih doklad, ki jih je vlada že dovolila. Poslanci so opozarjali na notranji politični položaj in izražali prepričanje, da se bo v okviru proračuna gotovo ugodilo upravičenim dolgoletnim željam učiteljstva. Če pa začasno proračuna ne bodo mogli rešiti parlamentarnim potom, potem vlada gotovo ne bo pozabila na to, kar je učiteljstvu obljubila.

Oddaja tobačnega izvlečka za pokončavanje škodljivcev. C. kr. kmetijsko ministrstvo je sporazumno s finančnim ministrstvom za dobo pomanjkanja tobaka in vsled tega tudi zmanjšane izdelovanja tobačnega izvlečka omejilo oddajo tega in popolnoma zaustavilo prodajo potom tobakarn in glavnih zalog, oziroma vsem tem odtegnilo prodajno dovoljenje za tobačni izvleček. Edino dovoljenje je bilo izdano kmetijskim korporacijam v deželi. Za Kranjsko ima samo c. kr. kmetijska družba kranjska dovoljenje za prodajo tobačnega izvlečka v kmetijske svrhe, to je za pokončavanje rastlinskih in živalskih škodljivcev, ki ga bode oddajala vsem tistim, ki ga potrebujejo v to svrhu. V druge namene se ga ne sme uporabljati.

Raznotero.

Kaj zna policijski pes! V Mali Boleslavi je stal pred porotniki 18 letni hlapec Jožef Havranek iz Kdanic pri Sobotki. Obdolžen je bil, da je dne 22. septembra 1917 zlezal v zapuščeno hišo prodajalke Kotalkove, s sekiro ulomil v miznico ter pobral iz nje 3900 kron. Ko se je dne 29. septembra Kotalkova vrnila domov in zapazila tatvino, si ni mogla prav nič misliti, kdo je denar ukradel. Tat je pustil na mestu tatvine samo sekiro in pa vrečico, v kateri je bila Kotalkova denar spravila. Orožniški stražmojster iz Sobotke je takoj telefoniral orožnikom v Mali Boleslavi in v Jičinu po policijskega psa, ali prvi je bil ravno druge zaposlen, zadnji je bil pa bolan. Obrnil se je telefonično tudi na mestnega policijskega nadstražnika v Turnovi, da bi prišel na mesto tatvine s svojim policijskim psom Loro, za čigar izredne zmožnosti je vedel še iz svojega službovanja v Turnovi. Turnovski nadstražnik Nahlovsky, ki je bil dobil svoj čas psa od grofa Aerenhala in ga sam izučil, je prišel naslednjega dne po tatvini in je dal psu pri Kotalkovi zgoraj omenjeno sekiro in vrečico. Toliko da je pes dobro povohal oba predmeta, je skočil skozi okno na nagromadeno opeko, šel odtoč preko vrta in skozi ograjo na cesto ter naprej preko loke po pešpoti proti Kdanicam. Na loki je zavil za trenutek s poti in ovohaval dolgo bližnji jelšov grm, nakar je krenil na daljno pot po trati ter naposled čez vozno cesto na kmetiško dvorišče v Kdanicah. Tu je sledil preko dvorišča v skedenj, kjer je stopal po lestvi na oder ter pred vrati jel lajati in ko so mu jih odprli, je začel grebsti po nakopičenih slami. Potem je šel v hišo, kjer se je vrgel na osemnajstletnega hlapca Jožefa Havranka, potem legel k njegovim nogam in zavoljno mahal z repom, da sta skupaj s — tatom. Ko se je povedalo, da je Havranek hodil spat na oder v slamo, je orožništvo zaslišalo Havranka, ki se je kmalu vdal in priznal tatvino. Dognalo se je, da je po izvršeni tatvini šel prav po isti poti, po kateri je šel pes in da je tudi pri jelšovem grmu, ki ga je pes toli ovohaval, počival. Tako je prišel samo ta policijski pes na sled tatu, ki bi bil sicer ostal nekaznovan. Porotniki so spoznali Havranka za krivega tatvine in častikraje, ker je izprva trdil, da je imel še štiri druge nečastne pomagače pri tatvini. Obsojen je bil na tri leta ječe, poostrene vsako leto na dan 29. septembra s temnico in trdim ležiščem.

Menjalna kupčija v starih časih. Srečni ljudje, ki niso poznali denarja, so v starem veku živeli v premnogih deželah.

Že stari Herodot nam pripoveduje o tej vrsti kupčije, ki so jo morali Kartaginci, sloveči trgovci in pomorščaki, izvrševati v mnogih mestih. In šlo je jako dostikrat za trgovino, imenovano med trgovci nemo, ki je imela to dobro lastnost, da ni bilo treba znati jezika onega ljudstva, s katerimi se je trgovalo, niti ni bilo treba z barantanjem izgubljati časa, ki je že tedaj veljal za zlato. Po starih kartaginskih poročilih je živel narod, ki je bival onstran Heraklijevih stebrov. Če so prišli Kartaginci do teh krajev, so položili blago na kopno, zakurili oddaljen ogenj, na kar so se vrnili na ladje. Toliko, da so domačini zagledali ogenj, so prišli na obrežje, položili poleg blaga zlato in odšli. Potem so šli Kartaginci zopet na kopno in so si ogledali darove. Zdelo se jim je, da jim je bilo na ponudbo v izobilju zlato, naložili so ga na ladjo in odpluli. Če se jim pa ni zdelo dovolj zlata, so se vrnili samo na ladjo, na kar so zopet prišli domačini in položili nove kupče zlata, da sta bili obe stranki zadovoljni s kupčijo. Nobena stran se ni nikdar posluževala brezpravnosti. Ti se niso dotaknili zlata, dokler ni ustrezalo ceni blaga, drugi niso odnesli blaga, dokler se niso prepričali o zadovoljstvu na oni strani.

Jazbečar kot policijski pes. Iz Kassla se poroča: Veliko zaslug, da se je mogel zaslediti morilec neke gospe, ima majhen črn jazbečar njenega sina. Ta je znani potnik-raziskovalec dr. Kauffmann, ki je sedaj stotnik. Pustil je svojega psička pri materi. Ta je bila nedolgo tega umorjena in morilci so vzeli s seboj psička. V Erfurtu pa so ga izpustili in zatekel se je k nekemu krčmarju. Tukaj ga je našel kriminalni uradnik iz Kassla, ki je iskal sledi za morilci; bila sta to neki moški in neka ženska, ki sta služila pri umorjeni gospe. Kriminalist je privezal psička na konopec in kakor da bi psiček slutil, za katero stvar gre in da more pomagati uradniku, je začel vleči za vrvice; tako je vlek, da se je dal kriminalist od njega voditi. Psiček je privedel uradnika v neko hišo, potem v četrto nadstropje do vrat nekega stanovanja. Poizvedba pri tukaj stanujočih ljudeh je razkrila, da je gospodinja prijateljica iskane žene in da je ta odpotovala s svojim ljubimcem v Berlin. Obenem pa je prišla karta, na kateri je morilka naznanila svoj novi naslov. Samo ena brzojavka v Berlin in oba morilca sta bila prijeta. Tako je mali jazbečar izvrstno pomagal pri iskanju morilcev in njegove zasluge se nahajajo v preiskovalnih aktih pri kasselskem državnem pravdništvu.

Kako so ujeli v Beli Krajini kuno-zlatico živo.

Kdo ne pozna zanimivega in starinskega pobreškega gradu v Beli Krajini? Sezidan je ravno nad Kulpo in je bil v svojem času, ko so krvoločni Turki tolikrat plenili in ropali po Beli Krajini, varno zavetje vsem okoličanom. Samo Bog zna, kolikokrat je oblegal tudi pobreški grad, a ga ni mogel nikdar zavzeti, kakor nam trdi Valvazor. Velika vrata pri vходу v grad, ki so vsa obita s železom, nam spričujejo s svojimi zarezami in useki v železo, da so skušali Turki večkrat vdreti v grad. — Tu zdolaj ob zeleni Kulpi pod gradom sta pasla pastirja Jožko in Pavle svojo čredo. V gostem grmovju pa je prepeval slaviček svojo znano pesemco o pijančku, o katerem pravi:

Pije, pije, pije,
Dokler vse zapije.
Potem ga pa birt:
Cuk, cuk, cuk, cuk.

Naenkrat pa sta začula, da ono stran Kulpe nekaj cvili ali „krevči“. Kaj bi to bilo? Glas je bil njima sicer prav neznan, vendar sta pa mislila, da je pritnil morda „tič“ (kragulj) kokoš, ki jo trga in skube,

da bi imel dobro pečenko. Vsaj ni pri nas nikdar miru pred njim in odnese spomladi včasih od nekaterih hiš polovico piščancev ali še več, v jeseni in po zimi pa jarice ali tudi stare kokoši. Ker le ne neha cviliti, skočita v čoln in se prepeljeta na drugo stran Kulpe, da bi videla, kaj se tam tako dere. Pa kako se začudita, ko zagledata v grmovju kuno-zlatico, ki se je bila zapela v sirobot (srobot), iz katere se pa ni mogla nikakor izmotati in rešiti, zato se je tako drla. Toda, kako jo zdaj rešiti in dobiti? Pa Belokranjec ima glavo na pravem koncu, in hitro je bil sklep storjen. Ker sta vedela, da kuna močno ugrizne in bi ne bilo dobro jo prijeti z golo roko, sleče eden hitro svojo haljico (suknjico), jo vrže na kuno in jo prime s haljico. Drugi pa seže v žep po pipič, s katerim razreže sirobot in reši kuno iz neprijetnih spon in vezi. Pa sta prinesla domu živo kuno-zlatico, katere kožuh je dandanes tako dragocen.

Domače in tuje novice.

Birmovanje in kanonična vizitacija bo letos v dekanijah: Radovljica, Leskovec, Kočevje in Litija. Vršila se bo po sledečem redu: I. Dekanija Leskovec. 1. Leskovec v nedeljo 21. aprila; 2. Velika Dolina v torek 23. aprila; 3. Sveti Križ v četrtek 25. aprila; 4. Kostanjevica v petek 26. aprila; 5. Št. Jernej v soboto dne 27. aprila; 6. Škocjan v nedeljo 28. aprila; 7. Bučka v ponedeljek 29. aprila; 8. Raka v torek 30. aprila; 9. Sv. Duh v sredo 1. majnika; 10. Studenec v četrtek dne 2. majnika; 11. Boštanj v petek 3. majnika; 12. Krško v nedeljo 5. majnika. — II. Dekanija Radovljica. 13. Begunje na belo nedeljo 7. aprila; 14. Leše v ponedeljek 8. aprila; 15. Breznica v nedeljo 12. majnika; 16. Boh. Bela v ponedeljek 13. majnika; 17. Boh. Bistrica v torek 14. majnika; 18. Srednja vas v sredo 15. majnika; 19. Koprivnik v četrtek 16. majnika; 20. Radovljica v nedeljo 16. junija; 21. Kamna gorica v ponedeljek 17. junija; 22. Kropa v torek 18. junija; 23. Dobrava v sredo 19. junija; 24. Ovišje v četrtek 20. junija; 25. Ljubno v petek 21. junija; 26. Mošnje v soboto 22. junija; 27. Lesce v nedeljo 23. junija; 28. Ribno v ponedeljek 24. junija; 29. Bled v torek 25. junija; 30. Gorje v sredo 26. junija; 31. Zasip v četrtek 27. junija; 32. Jesenice v soboto 29. junija; 33. Koroška Bela v nedeljo 30. junija; 34. Dovje v ponedeljek 1. julija; 35. Kranjska gora v torek dne 2. julija; 36. Belapeč v sredo 3. julija; 37. Radeče v četrtek 4. julija; 38. Rovte v petek 5. julija. — III. Dekanija Kočevje. 39. Kočevje v nedeljo 14. julija; 40. Stari Log v ponedeljek dne 15. julija; 41. Mozelj v torek 16. julija; 42. Kočevska reka v sredo 17. julija; 43. Zdiho v četrtek 18. julija; 44. Fara v soboto 20. julija; 45. Osilnica v nedeljo dne 21. julija. — IV. Dekanija Litija. 46. Štanga v nedeljo 8. septembra; 47. Janče v ponedeljek 9. septembra; 48. Prežganje v torek 10. septembra; 49. Javorje v sredo 11. septembra; 50. Primskovo v četrtek 12. septembra. — IV. **Samo kanonična vizitacija** bo 1. za stolni kapitelj ljubljanski, 2. za kolegijalni kapitelj novomeški, 3. za stolnico, 4. za druge štiri župnije v Ljubljani. Ta vizitacija bo v drugi polovici meseca septembra in deloma v mesecu oktobru.

Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je bil 28. februarja na Dunaju pri cesarju v posebni avdijenci.

Drugič odlikovan je bil vojni kurat č. gospod Ludovik Strauss, bivši učitelj-frančiškan v Novem mestu P. Beno. Prvič je dobil Karlov četni križ, sedaj pa duhovni križ za zasluge v vojski. Pristrčno čestitamo!

Poletni čas bodo tudi letos uvedli. Izbrali so si za to velikonočne praznike. Začel se bo na velikonočno nedeljo v noči od 31. marca na 1. aprila. Na velikonočni ponedeljek zjutraj pomaknite tedaj kazalca na uri za eno uro naprej! — Zimski čas se pa prične 30. septembra.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu februarju 1918 je 253 strank vložilo 286.774 K 08 vin; 172 strank vzdignilo 103.168 K 58 vin; torej več vložilo 183.605 kron 50 vin; stanje vlog 6.435.019 kron 54 vin; denarni promet 833.075 K 39 v; vseh strank bilo je 693.

Naznanilo. Kdor se želi vpisati v družbo sv. Mohorja, naj to stori do prihodnjega ponedeljka dne 11. marca, ker potem se imenik zaključí in odpošlje. Članarina 3 krone. — Mestno župni urad v Novem mestu.

Igro priredi izobraževalno društvo v Št. Jerneju v nedeljo dne 10. t. m. ob 3. uri popoldan v društveni dvorani času primerno: „Sv. Elizabeta“. Iz palač kakor iz koč stegujejo reveži svoje roke in iščejo usmiljenih src. Ravno prav, da prinaša „Bogoljub“ življenjepis sv. Elizabete. Ko bi se še izpopolnile nekatere vloge, bi kazalo igro natisniti in jo vprizarjati po naših odrih. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Umrla je v Novem mestu 28. febr. gospa Marija Štular, vdova čevljarskega mojstra, stara 80 let. Pokojna je bila vseskozi poštena in vestna žena. Starejši Novomeščani se še dobro spominjamo njenega moža, ki je slovel kot izboren čevljarski mojster in je bil sicer tudi prav markantna novomeška oseba. Tako izgineva vedno bolj starejši novomeški rod in z njim prijetno in složno staromeško življenje ter napravlja prostor mlajšemu, novodobnemu svetu. — Bog jima daj večni mir in pokoj!

Umrli je v vojaški bolnici v Kočevju Alojz Šteh, posestnikov sin v Zalogu pri Novem mestu, star 29 let. Žalujoci stariši in plakajoča sestra ga bodo tem bolj občutno pogrešali, ker je bil njihov Ljotze vseskozi priden, dober in vesten fant. Vkljub njegovi slabotni telesni naravi je moral ves vojni čas izvrševati naporno vojaško službo, kateri je končno podlegel dne 3. marca 1918. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Umrli je v Ljubljani finančni svetnik g. dr. Anton Janežič dne 2. marca ob pol 11. uri ponoči. Maturiral je v Novem mestu. R. I. P.!

Smrt begunca. Na Cvibljju št. 10 pri Žužemberku je umrl dne 2. marca 1918 ob 6. uri zjutraj po kratki, mučni bolezn, previden s sv. zakramenti, begunec, posestnik Franc Orčon, 71 let star, doma iz Renč št. 113 pri Gorici. Pokopan je bil dne 4. t. m. ob 8. uri zjutraj s cerkvenim opravilom na žužemberškem pokopališču. Navedeni se je veselil, da se bo vrnil v kratkem času v svoj dragi domovinski kraj, pa ga je smrt prežgodaj dohitela, da bo moral ostati na Kranjskem za večno. Bil je izurjen sadje-rejec ter vinogradnik v Renčah. Zapušča bolno soprogo, dve hčerki in dva sina, ki se oba nahajata v vojni. — Naj mu bo lahka kranjska zemlja!

Semenj v Metliki bo letos 26. marca, to je torek po sv. Jožefu.

Darovi za slepe slovenske vojake v Gradcu. Po mestnem županstvu Rudolfovo poslanih, nabranih „pri Dolenjski železnici“ na zabavnem večeru dne 25. februarja 40 K. — V gostilni Seidl v Novem mestu se je zložilo skupaj 14 kron in sicer so darovali gg.: Antonija in Alojz Perc 4 K, Mici Sterniša 1 K, Neimenovana št. 3 2 K, Neimenovana št. 9 2 K, Neimenovana št. 11 1 K, Marija Lekše 2 K in Marija Cigler 2 K. — Bog plačaj tisočerkokrat!

Za kolekovanje trgovskih knjig se radi pomanjkanja pečatnega voska porabljajo jekleno-pločevinaste plombe v premeru 17.4 m/m. Te plombe pritrdi urad in jih sklene s kleščami.

Prvo žrebe se je izleglo 28. febr. 1918 pri posestniku Antonu Judežu, Pristava št. 5., občina Orehovica pri Št. Jerneju.

Obsojen pred ljubljansko poroto je bil 16 letni morilec Franc Kikelj na tri leta težke ječe. Poročali smo v 28. številki 1917 našega lista, da je v ljubosumni strasti zabodel v Ljubljani v Perkotovi gostilni gostilničarjevo hčerko, krasno Faniko, ter nato nevarno ranil tudi samega sebe. Žrtev je v par minutah izdihnila, fantalin pa je ozdravil.

Nov drobiž in bankovci. V gosposki zbornici je predlagal pred kratkim vitez Korytovski, naj se čimprej spravijo v promet bankovci po 5 kron in drobiž po 2 in 20 vinarjev v zadostnem številu. Dalje naj se, kakor hitro dopuščajo razmere, izda novce po 50 vin. in tudi po 5 in 25 vin.

Izvrsten tobak! Po raznih krajih se prodajajo po vojaških osebah kakor tudi v nekaterih prodajalnah „fine“ cigarete, komad od 12 do 20 vinarjev. V teh cigaretah pa baje ni prav nič pravega tobaka, marveč so — posušeni konjski odpadki! Dober tek!

Povratek vojnih ujetnikov iz Rusije. Ukrajinska korespondenca poroča, da se vrača vsak dan čez Proskurov približno 5000 avstrijskih vojnih ujetnikov. Avstrijski Ukrajinci vstopajo večinoma v ukrajinsko armado.

Mlad defraudant. 15 letni vajenec Matza v Budimpešti je pobegnil od svojega gospodarja, drožista Wellnerja in je odnesel denarja in vrednostnih listin za četr milijona kron.

Dva vagona masti so zaplenili v Karlovcu, namenjena za Kranjsko. Mast so hoteli prepeljati v vozovih.

Kaj bomo dobili iz Ukrajine. Kijevski list „Rijeskaja Nisa“ poroča, da se je ukrajinska delegacija zavezala dobaviti do 15. aprila osrednjim državam 30.000 vagonov žita, 2000 vagonov zmznjenega mesa in 1000 vagonov posušenega sadja. Za to bo dobila Ukrajina stroje, produkte in železo.

Abdul Hamid, bivši turški sultan, je umrl pretečeni mesec, star 76 let. Podlegel je baje pljučnici. Prestol je zasedel l. 1876 med rusko-turško vojno; vladal je kot neomejen tiran ter je svojo državo v gospodarskem oziru popolnoma zanemaril. Po hudih porazih, ki jih je doživela turška armada v balkanski vojni, ko so Bolgari in Srbi zmagovito prodirali na vseh bojiščih, so ga turški častniki odstavili, poslali z 11 ženami najprej v Solun, nato pa na neki grad pri Carigradu. Pokopan je bil z veliko vojaško častjo.

Spoznaj sebe — dušo svojo
slabosti svoje in strasti
in ti boš pravi mož napredka
deležen — božjih milosti.

Umetnik dela novo sliko,
a vidi v njej premnogo zmot;
že sliko vso je bil popravil,
popravil ni je brez pomot.

Dasi spoznal si dušo svojo,
zatrl slabosti in strasti,
si vendar grešnik in ostanesh,
popolnosti na svetu ni.

Fr. Ks. Pavšič.

Listnica uredništva:

Na večkratno vprašanje in očitane glede seklarske koruze vlnudno odgovarjamo, da ima dotično koruzo g. Ivan Ferlič v Novem mestu, kateri edini zamore dati pojasnilo in seme, če ga je namreč volja. Mi ne odgovarjamo.

Pridobivajte nam novih naročnikov na „Dol. Novice“!

Teden dni dopusta.

Piše Janez Nep. Grzinič. (Dalje. 9.)

Rajše bi bil ob pol kilograma svinjske masti, kakor da sem dočakal to sramoto. Izpovedal sem se prav skesano, dobil odvezo pa še — dve zrnki kave povrh. „Vsega dobrega je troje,“ je dejala gospodinja z neizrečeno ljubkim nasmehom. Pozabljeno je bilo. —

Zazvonilo je poldne. Oprostite, pozabil sem že, da sem poslal zvonove v boj. Poldne pa je bilo res, ako je že zvonilo ali ne. Ako me vara moja ura, me nikdar ne vara moj želoдец.

Pripravljali smo se na obed. Jedli smo table d'haute in sicer zaradi pripravnosti kar v kuhinji. Saj je bila zelo prostorna in udobna.

Sedli smo k mizi razun gospodinje, kuharice, sobarice in služkinje moja neznatna oseba, potem edini sin mojih pokojnih staršev, pa edini brat mojih sester. Vse, kar je bilo v hiši.

Tako je bilo običajno v tistem kraju in meni je bilo čisto prav.

Drugi hotelski gostje so ravno opoldne izleteli iz hiše pa so se porazgubili po vsej okolici.

Ne vem, kaj so imeli opraviti zunaj. Ali so bili profesorji, ki so prišli semkaj po strašno učenih poslih, ali so hoteli postati učenjaki, nisem vprašal.

O njih mi je dopadlo, da so si pridige o vojni štedljivosti vzeli k srcu.

Večina od njih je hodila bosa in razoglavla okrog.

Prav je tako.

Pa ostanimo rajše v kuhinji.

Tam je bilo ravno v tem trenutku zelo zabavno. Za želoдец.

Ne bom trdil, da sem moral vse pokusiti, v kar sem bil preje vtaknil nos in prste, ampak moj prebavni stroj se je moral čuditi, kake dobre in redke jedi so prišle vanj.

O prežgani juhi z zastarelim kruhom, nezabeljenem krompirju, kakor doma, ne duha ne sluha.

Plavali smo v masti. Lahko rečem, da je „kapalo od ust“, kakor tistemu Ribničanu, ki je ob enaki priliki postal celo pesnik.

Moja gospodinja! Ta pa razume.

Znala me je pa tudi iznenaditi s tako vinsko kapljico, da je ne bom pozabil sto let.

Sami rubini so ti žareli iz kupice. Okus je bil nenavaden, mil pa rezek, pa zapeljiv. Imelo je pa tisto vino v sebi vse one vinske duhove, ki podžigajo človeka, da mora postati pevec.

Še nikdar mi ni bilo žal, da nisem pijanec. Danes pa skoraj.

Želel sem si meter dolg vrat, kakršnega ima žirafa. To bi se požiralo, to bi se cedilo od jezika skozi dol do prve postaje, počasi, čisto počasi, preiščeno, pobožno.

Oh, to vino!

Napisal bi bil prav rad plamtečo himno nanj, pa sem se bal požara.

Rastlo je to vince prav doma, kakor je zadrževala gospodinja. To se pravi, ne v hiši, marveč tam zunaj pod goro. Pa tudi ni rastlo vino, ampak trte.

Najbolj se boš pa čutil, ako ti povem, da je bilo vino po 3 K 20 h liter, ko stane tam za goro, v ožjem vojnem ozemlju liter čisto navadne brozge dve kroni več.

Kako smo postali zgovorni po tem vinu, za deset let mlajši, jaz celo za celih dvajset let.

Imel sem se tako dobro, kakor morebiti še nikoli.

Želel sem si, da bi bila deležna te do-brote tudi moja predraga ženka.

O, ravno tako-le vince ji teče prav rado po grlu, ako izlije kupico vanj.

Bog ji daj mir in pokoj. Saj še živi.

Po obedu me je peljala gospodinja v konverzacijsko sobo.

Videl sem tam več novega.

Dopadla mi je prav posebno galerija slik. Med četvernogatimi zverinami je čepel plahi zajec. Posebej seveda, drugače bi ne bilo varno zanj.

Pogledal sem tega dolgouhca in dolgo-petca od glave do nog, prav dobro, kakor v slovo.

Ni daleč čas, ko bodo kazali zajca proti vstopnini. Vse kaže na to.

Nekaj biljardnih krogel je bilo tam v kotu. Biljarda nisem videl nikjer. Morda je bil kje v popravilu.

Solnce je nagajivo pokukalo izza oblakov. Padalo ni več. Nebo je bilo tako, kakor da bi se Jupiter Pluvij hotel poboljšati.

Haló, zdaj pa le ven.

Zapalil sem si smotko, da bi vzbujal z njo pozornost in zavist med kadilci.

Da, še sem jih imel par.

Čast bogu!

Brez nahrbtnika se v vojnem času ne gre nikamor. Oprtal sem si ga še jaz pa sem šel skozi vas, pa iz ene vasi v drugo in tako naprej.

Gospodinja me je spremljala. Kako koristno je to bilo, sem videl in čutil pozneje.

Ona je tamkaj zelo priljubljena. V svoji šegavosti me je županu in marsikateremu občinskemu veljaku predstavljala kot svojega strica.

Ali je meni malo zrastel greben? Zdelo se mi je, da je to res in sem se v potrditev tega sorodnega razmerja parkrat celo zmotil, da sem gospodinja tikal.

Kmalu so me po vsej vasi, po vsej okolici poznali ter si nekaj prav važno šušljali v uho o hotelirkinem stricu.

Nekateri so našli celo neko podobnost med nečakinjo in stricem.

O ti božja milost! Vabili so naju piti, ponujali nama sadja in drugega. Kar nisva mogla zavžiti, sem moral pobasati v svoj nahrbtnik, ki je kmalu kazal nevarno bunkasto obliko.

Kako sem obžaloval, da nisem prišel z listnim košem. Nabral bi si bil živil za celo zimó, pa tako po ceni. Tudi bi bil zavezal jeziček — no, pa bodimo rajše tiho.

Nahrbtnik mi je postal premajhen. Nosil sem s seboj vse svoje premoženje, hleb belega, maslenega kruha in nekaj pristnih kranjskih klobas.

To je baharija, kaj? No, saj sem bil to-le lahko plačal, ker ni stalo prav nič. Namreč mene.

Ko bi bil te jestvine pustil v hotelu ali kje druge, bi bil poštenost drugih lahko spravljal v nevarnost.

Nič se ne ve. Pa še nekaj. Skrite so bile te, skoraj bi rekel prepovedane reči pred zavidljivimi denuncijanti.

Ješeš, ko bi tisti tam za goro, v ožjem vojnem ozemlju to-le videli v moji posesti, no — ubili bi me.

Vesel sem bil, da sem se tako dobro založil. Še bolj pa, ko so me razni proizvajalci v svoji darežljivosti naravnost prosili, naj naročim od doma tega in onega. Cena bo veliko zmernejša, kakor pri nas. Saj je vsega dovolj, preveč.

Pa je res.

Nagrado

50 kron dobi dotičnik, ki mi izsledí onega zločinca, kateri je ukradel pri meni dva pauja čebel. — 20 kron pa dobi oni, ki mi naznani storilca, kateri mi dela škodo na sadnem drevju.

Anton Globelnik, posestnik v Bršljinu.

Razvedrilo.

Pri nabiranju živil. Gospod: „Oh, kako krasen spomladanski dan imamo danes!“ — Kmet: „Da, da, ampak družega nimamo prav nič!“

Različna utisa. Soproga: „Hvala ti za krasno novo obleko! Ta me napravi kar za deset let mlajšo!“ — Soprog: „Mene pa za deset let starejšega!“

Slab tobak. A: „Sedanje smodke naj hudič vzame!“ — B: „Tega ne bo storil; gotovo še ima dovolj smodk boljše vrste!“

Nagajivo. Gospodična: „Tatje so mi pokradli vse sekirice za glasovir!“ — Sodnik: „Na vsak način stanuje tat v vaši bližini!“

Dobro sredstvo. Gospa A: „Ali imate pri vas mnogo miši v stanovanju?“ — Gospa B: „Niti ene, saj ima moj mož vsaki dan — mačka!“

Zapreka. Stric: „Dragica, zakaj se pa ne omožiš?“ — Dragica: „Moj oče vedno pravijo, da sem še za to prenumna!“ — Stric: „Vprašaj očeta, če je bil on pameten, ko se je oženil!“

Pri zdravniku. „Ne kaže vam, da obiskujete zvečer gostilne in mnogo popivate!“ — „Ali, gospod zdravnik, po dnevi moram biti vendar v prodajalni!“

V šoli. Učitelj: „Tonček, kakšna umazana ušesa pa imaš vendar!“ — Učenec: „Oprostite gospod učitelj! Mama so rekli: ta mesec si moram umivati vrat in drugi mesec pridejo pa na vrsto ušesa — ker ni mila!“

Zahvala.

Za vse blage dokaze tolažilnega sočutja povodom bolezní in smrti naše ljubljene soproge in matere, gospe

Ane Kastelic roj. Murn

kakor tudi za obilno spremstvo blagopokojne k večnemu počitku na pokopališče v Prečno, se najpristrénejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem drugim udeležencem od blizu in daleč. — Osebito še izrekamo našo zahvalo dobrim ženam iz Bršljina za ljubeznive in dobrodejne obiske ter prijazno postrežbo v mučni bolezni naše nepozabne rajne.

Bog plačaj vsem-vsem stoterokrat!

Bršljin pri Novem mestu, dne 3. marca 1918.

Franc Kastelic, Jožef Kastelic, sinova. — Franc Kastelic, soprog. Ana Kastelic, hči.

Ob slovesu.

Podpisana si štejem v prijetno dolžnost, da se povodom svojega odhoda iz prijaznega Novega mesta nazaj v Polo najpristrénejše zahvaljujem vsem prespoštovanim znanim družinam in osebam, ki so mi bile prijateljsko dobre in naklonjene za časa mojega bivanja med njimi. Osebito se iskreno zahvaljujem za vse izkazane mi dušne in telesne dobrote mil. g. proštu dr. Seb. Elbertu, preč. kapiteljski duhovščini, preč. Patrom frančiškanom in preč. begunskim gospodom duhovnom. Ob enem prosim za blagohoten spomin in zagotavljam, da se bom Novega mesta in njegovih duhovnih in svetnih prebivalcev vedno spominjala z veseljem in hvaležnostjo. — Z Bogom!

Velespoštovanjem

Maria File Patzelt.

Novo mesto, 5. marca 1918.

Poslano.

(Odgovornost prevzamejo podpisane. Uredništvo.)

Slavno uredništvo Dolenjskih Novic! — Prosimo, da popravite resnici na ljubo dopis iz Dobrušice v zadnji številki, tako, da bo dopis resničen.

1) Ni res, da smo cerkvene pevke dobrniške štrajkale, da nismo hotele peti pri dijaški zabavni prireditvi.

2) Ni res, da se nam je videlo poniževalno, da bi čisto priproste deklice iz Marijine družbe pele pri tako visokih korskkih slavčicah.

3) Res pa je, da smo prišle vse cerkvene pevke k pevski vaji ob uri, ki so jo določili č. g. kaplan, — razven ene, Kristine Vree, ki je bila tisti čas v Škofji Loki.

4) Res je, da niso prišle nekatere pevke iz M. d. k isti vaji.

5) Res je, da so č. g. kaplan rekli nato: Ker Vas je premalo, pa ne bo petja pri igri.

Ako bi se to ne objavilo, postopamo sodnijskim potom! — Marija Starič-eva, Terezija Gole, Kristina Verce, Alojzija Barle, Marija Kozjak, Marija Lončar, cerkvene pevke.

Loterijske številke.

Gradec, 27. februarja 27 22 85 14 18

V družbi. „Tristo medvedov! Ti imaš pa zares učeno ženo. S kakšno čudovito zgovornostjo zna ona obdelavati vsako stvar, še tako učen predmet in to cele ure! — Zares, zavidamo te... vbogi revež!“

Nerazumljivo. Narednik enoletnikom: „Opozarjam vas tudi na to, da gospod stotnik napravi šestokrat kak dovtip. Pazite! Če se boste smejali glasno, boste zaprti, če se boste smejali tiho, vas bo smatral za neumne. Toraj, ravnajte se po tem!“

Rešitev uganke v zadnji številki: „Vinski duh.“

Uganka. (Katarina Malnerič.)

Prijeten tanki glas je moj, sad truda mojega sladak, vživa rad ga človek vsak, a jeze moje se le boj!

V najem se odda, lahko tudi za več let hiša, njiva, sadni vrt.

Natančneje pove Ana KOST-REVC na Ratežu št. 2, pošta Brusnice, Dolenjsko.

~~~~~ Dobro ohranjen ~~~~~
otročki voziček

za ležati ter sedeti, se ugodno proda. Naslov pove upravništvo Dolenj. Novic.

Fotograf in elektroinstalater Tomše fotografira za legitimacije vsak dan v Novem mestu „Narodni dom.“ □ □ □ □ □ □

Dva hrasta

in nekaj debelih smrek, proda Urša Klevivšar, Gumberk, Brusnice.

VABILO na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Bučki

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 17. marca 1918 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

- 1) Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
- 2) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 3) Odobritev računskega zaključka.
- 4) Slučajnosti.

Ako bi ne bil občni zbor ob navedenem času sklepčen, vršil se bo pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Kupi se večje posestvo

na DOLENJSKEM — najraje v bližini Novega mesta. Cenjene ponudbe in pogoji do 20. marca 1918 pod šifro „posestvo 20“ Rudolfovo, poste restante.

Hiša št. 100

v Novem mestu, je naprodaj. Pojasnila se dobe ravnotam v l. nadstropju, ali pa pri g. Avg. Kuncu, trgovcu v Črnomlju.

Tisk J. Krajec nasl.